

ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ
ДРЖАВНЕ РЕГУЛАТОРНЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА
РАДИЈАЦИОНУ И НУКЛЕАРНУ БЕЗБЈЕДНОСТ
ЗА 2013. ГОДИНУ

НАЈВАЖНИЈЕ АКТИВНОСТИ И СТАЊЕ У ОБЛАСТИ РАДИЈАЦИОНЕ И НУКЛЕАРНЕ БЕЗБЈЕДНОСТИ

Државна регулаторна агенција за радијациону и нуклеарну безбједност (у даљем тексту Агенција) успостављена је Законом о радијационој и нуклеарној безбједности у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“ број 88/07). Функције и надлежности Агенције прописане су чланом 8. Закона а као најважније могу се издвојити издавање дозвола (ауторизација) за обављање дјелатности са изворима јонизујућег зрачења, обављање инспекцијског надзора у области радијационе и нуклеарне безбједности и доношење прописа (регулативе) из области радијационе и нуклеарне безбједности.

У првом кварталу 2013. године Агенција је поднијела Извјештај о стању радијационе и нуклеарне безбједности у БиХ за 2012. годину Парламентарној скупштини БиХ (у даљем тексту ПС БиХ). Поднешени Извјештај је разматран и усвојен на 49. сједници Представничког дома ПС БиХ оцаној 08.07.2013. године гдје је усвојен и закључак којим се задужује Агенција да у свом буџету осигура средства за праћење радиоактивности околиша у БиХ.

Изузимајући наведени Извјештај и израду подзаконских прописа из области радијационе и нуклеарне безбједности о којој ће бити ријечи у наредном поглављу, као најважније активности Агенције издвајамо:

У Сектору за ауторизацију Агенције извршена је обрада:

- 99 издатих лиценци за обављање дјелатности са изворима јонизујућег зрачења;
- 7 издатих регистрација за обављање дјелатности са изворима јонизујућег зрачења;
- 82 нотификације дјелатности с изворима јонизујућег зрачења;
- 104 одобрења за промет радиоактивних извора и складиштење извора;

У инспекторату Агенције извршено је:

- 275 контрола правних лица која посједују изворе јонизујућег зрачења и обављају дјелатност са истим;
- 98 издатих рјешења о отклањању недостатака правним лицима;
- 3 издата рјешења о уклањању извора непознатог власника.

Савјет министара БиХ на 67. Сједници од 06.11.2013. године донио је Одлуку о усвајању Стратегије о управљању радиоактивним отпадом у БиХ.

Нацрт Државног акционог плана о хитним случајевима заштите становништва од јонизујућег зрачења у случају ванредног догађаја, нуклеарног удеса или настанка нуклеарне штете је завршен у 2013. години.

За крај најважнијих активности из стања у области радијационе и нуклеарне безбједности желимо посебно нагласити активности на изналажењу рјешења за централно складиште радиоактивног отпада у БиХ. Тренутно стање у БиХ је да постоји привремено складиште радиоактивног отпада у власништву Владе Федерације БиХ која није надлежна за складиштење отпада са територије Републике Српске. Према Заједничкој конвенцији о сигурности збрињавања истрошеног горива и сигурности збрињавања радиоактивног отпада која је ступила на снагу 31.10.2012. године обавеза БиХ је да посједује Централно складиште радиоактивног материјала у које ће се складиштити радиоактивни отпад настао на простору цијеле БиХ који је у највећем проценту историјски отпад. Наглашавамо, тренутно стање у БиХ је да се може складиштити само радиоактивни отпад са простора Федерације БиХ, док отпад са простора Републике Српске само у ванредним ситуацијама.

ЗАКОНОДАВНЕ АКТИВНОСТИ

У 2013. години ПС БиХ усвојила је Закон о одговорности за нуклеарну штету објављен у „Службеном гласнику БиХ“ број 87/13.

У току 2013. године Агенција је донијела сљедеће подзаконске акте:

- Правилник о безбједности нуклеарног материјала и радиоактивних извора („Службени гласник БиХ“ број 85/13).

Током 2013. године предузете су и активности на изради других подзаконских аката који се тренутно налазе у завршној фази израде. Ради се о сљедећим подзаконским актима:

- Нацрт Правилника о управљању радиоактивним отпадом;
- Нацрт Правилника о обуци из заштите од јонизујућег зрачења;
- Нацрт Правилника о мониторингу радиоактивности у животној средини;
- Нацрт Правилника о границама садржаја радионуклида у храни, храни за животиње, лијековима, предметима опште употребе, грађевинском материјалу и другој роби која се ставља у промет;
- Нацрт Правилника о признавању статуса квалификованог експерта за заштиту од јонизујућег зрачења.

ЗАКЉУЧИВАЊЕ МЕЂУНАРОДНИХ УГОВОРА

Одлука о ратификацији измјена и допуна члана ХИВ А и члана ВИ Статута Међународне агенције за атомску енергију (ИАЕА) је објављена у („Службеном гласнику БиХ“ број 4/13).

Споразум између БиХ и ИАЕА о примјени заштитних мјера у вези Уговора о неширењу нуклеарног оружја ступио је на снагу 04.04.2013. године.

Протокол о измјенама и допунама Бечке конвенције о грађанској одговорности за нуклеарне штете ступио је на снагу за БиХ 01.06.2013. године.

Дана 03.07.2013. године ступио је на снагу Додатни протокол уз Споразум између БиХ и ИАЕА о примјени заштитних мјера у вези Уговора о неширењу нуклеарног оружја.

Протокол о начину размјене информација и података између Агенције и Државног завода за нуклеарну сигурност Републике Хрватске потписан је 09.07.2013. године.

ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ

Сарадња Агенције са институцијама Европске уније се углавном одвија кроз транспозиције Европских директива ЕУРАТОМ у законодавство БиХ и имплементацију ИПА пројекта за област заштите од зрачења и нуклеарне безбједности.

У 2013. години настављена је имплементација пројекта из циклуса ИПА 2008 и ИПА 2009 и то:

Рб	Назив пројекта
1	Унапређење техничких могућности регулаторних тијела у земљама западног Балкана;
2	Успостављање калибрационе лабораторије за јонизујуће зрачење;
3	Управљање отвореним радионуклидима у медицинским установама;
4	Јачање система дозиметријске контроле за лица професионално изложена јонизујућем зрачењу и пацијенте;
5	Смањење медицинске и професионалне експозиције у мамографији;

6	Унапређење могућности тренинг центра за заштиту од зрачења;
7	Унапређење техничких могућности за мониторинг радионуклида у животној средини.

С тим увези, одржане су и следеће активности и догађаји:

- У БиХ је од 15. – 22.01.2013. године одржан курс у склопу ИПА пројекта „Управљање отвореним радионуклидима у медицинским установама“ из 2008. године којем су присуствовали упосленици са одјела нуклеарне медицине Клиничких центара из Сарајева, Бања Луке, Тузле, Зенице и Мостара.
- У Бања Луци је 02. и 03.07.2013. године одржан тренинг курс за заштиту од зрачења у дијагностичкој радиологији у склопу пројекта „Унапређење могућности тренинг центра за заштиту од зрачења у Бања Луци“. У склопу наведеног пројекта објављен је тендер за набавку опреме, међутим, на тендеру није било пријављених лица с тога није дошло до реализације истог.
- Од 02. - 06.09.2013. године одржан је тренинг курс у склопу пројекта „Смањење медицинске и професионалне експозиције у мамографији“. Курс је одржан у Бања Луци и у Сарајеву и састојао се од теоријског и практичног дијела.
- Курс у склопу ИПА пројекта 2009 „Јачање система дозиметријске контроле за лица професионално изложена јонизирајућем зрачењу и пацијенте“ одржан је од 11. – 15. септембра 2013. године. Курс се састојао од теоријског и практичног дијела. Практични дио је одржан на Клиничком центру Универзитета у Сарајеву којем су присуствовали упосленици служби за медицинску физику и заштиту од зрачења клиничких центара из Мостара, Зенице и Тузле.

Поред имплементације ИПА пројекта сарадња Агенције са институцијама Европске уније се одвија и кроз ЕУРДЕП мрежу.

- У склопу наведеног, од 25. – 27.марта 2013. године, запосленици Агенције на позив ЕУРДЕП мреже под окриљем ЈОИНТ РЕСЕАРЧ ЦЕНТРЕ посјетили су радионицу у Арони у Италији.
- БиХ је 04.11.2013. године примила службени позив за придруживање ЕУРДЕП мрежи.

Сви горе наведени пројекти се налазе у завршној фази имплементације, изузимајући пројекат под бројем 2, „Успостављање калибрационе лабораторије за јонизирајуће зрачење“. Имплементација предметног пројекта у 2013. године је текла тако да се од 11. – 14.02.2013. године вршила припрема за извоз радиоактивних материјала из простора МДУ Чајавец у Бања Луци за Њемачку са експертима фирме Гамма рецулинг ГмбХ, након чега се од 24. – 27. септембра 2013.године реализирало измјештање радиоактивних извора категорије 1 и 2 и то: три извора високе активности и два неутронска извора. Рјешавањем питања измјештања искориштених извора из наведеног простора и реновирањем простора, очекујемо и наставак имплементације овог пројекта

Такође је, у БиХ од 16. – 20.септембра 2013. године, имплементиран пројекат Мрежни систем за мониторинг околиша – гамаспектрометрија воде (ЕНМС – WGS – Програм билатералне сарадње 2011. године БиХ – Белгија) постављањем сонде за мониторинг воде у корито ријеке Врбас у Бања Луци.

САРАДЊА СА МЕЂУНАРОДНОМ АГЕНЦИЈОМ ЗА АТОМСКУ ЕНЕРГИЈУ (ИАЕА)

Према Закону Агенција је државни партнер БиХ за сарадњу са ИАЕА у вези свих питања из области радијационе и нуклеарне безбједности.

Програм техничке кооперације се имплементира кроз националне и регионалне пројекте у циклусима од по двије године, те је у склопу наведеног Агенција имала низ састанака:

- Од 21. – 24.01.2013. године БиХ је посјетио технички официр Међународне агенције за атомску енергију (ИАЕА) Стеве Еванс везано за пројекат САРИС који БиХ треба да имплементира.
- Такође је у фебруару 2013. године, у склопу пројекта техничке кооперације, експерт из ИАЕА Фридрицх Гулт посјетио центре медицинске физике у Бања Луци и Сарајеву, а у току марта мјесеца БиХ је посјетио експерт ИАЕА Диего Бургос.
- Интеррегионална радионица на тему израде и имплементације модела система управљања затвореним радиоактивним изворима који нису више у употреби одржана је у Сарајеву у периоду од 25. до 29. марта 2013. године. Радионици су присуствовали учесници из 13 земаља свијета.
- Господин Манасе Петер Салема, Директор сектора за техничку сарадњу за Европу у ИАЕА је посјетио Босну и Херцеговину 16. и 17. априла 2013. године. Посјету је организовала Агенција као државни партнер БиХ за сарадњу са ИАЕА.
- Од 08. – 11.10.2013. године БиХ је посјетио пројект менаџер ИАЕА Сандра Стеускал.
- У периоду од 18. - 21.11.2013. године организован је Националном тренинг курс за докторе који обављају здравствену контролу особа професионално изложених јонизирајућем зрачењу од стране ИАЕА а у сарадњи са Агенцијом.
- БиХ је од 27. – 29. новембра 2013. године била под инспекцијским надзором инспектора ИАЕА Аурелио Јанез Царрера који је том приликом, уз пратњу државних инспектора за радијацијску и нуклеарну безбједност, посјетио установе у Бања Луци, Зеници и Сарајеву.
- 04. децембра 2013. године Агенцију је посјетила делегација Америчке амбасаде у ИАЕА на челу са госп. Хусхек и извршила посјету институцијама у којима су имплементирани пројекти ИАЕА ТЦ. САД учествује као донатор са 25% свих пројеката ИАЕА.
- 09. – 13. децембра 2013. године Агенцију је посјетио експерт ИАЕА за преглед нацрта плана за ванредне ситуације.

ПЛАНИРАНИ И РЕАЛИЗОВАНИ ПРОГРАМСКИ ЗАДАЦИ

У наслову законодавне активности наведени су подзаконски акти који су донесени и објављени у 2013. години. Сљедећи нацрти су урађени и послани на мишљење :

- Државни акциони план о хитним случајевима заштите становништва од јонизујућег зрачења у случају ванредног догађаја, нуклеарног удеса или настанка нуклеарне штете (Нацрт послан на сагласност другим институцијама);
- Споразум о сарадњи с Републиком Србијом у области радијацијске и нуклеарне безбједности (Нацрт споразума усаглашен чека се надлежна институција РСрбије да покрене процедуре потписа споразума);
- Оквирни програм техничке сарадње с ИАЕА (Нацрт оквирног програма готов чека се сагласност ИАЕА за потписивање споразума).

Везано за Измјене и допуне Закона о радијационој и нуклеарној безбједности Агенција чека одговор ИАЕА да прими наше правнике на разговор о измјени и допуни Закона о радијационој и нуклеарној безбједности.

БУЏЕТСКА СРЕДСТВА

У току 2013. године одобрени буџет за нашу Агенцију био је КМ 961.000. Извршење буџета за 2013. годину износи КМ 848.354. Уштеђена су средства на путним трошковима, унајмљивању простора и на накнадама трошкова запослених. У децембру мјесецу је затражено од МФиТ реструктурирање уштеђених средстава за мониторинг животне средине што је био закључак ПС БиХ. Одговор МФиТ за реструктурирање је био негативан.

На име прихода од такси за издавање лиценци и ауторизација на подрачун Агенције јединственог рачуна трезора БиХ уплаћено је КМ 101.620.